

Sklo

staré spagyrie

Katalog: Jan Merička, Michal Jan Stránský

Texty: Lukáš Loužecký

Březen 2021

Obsah

Katalog.....	5
CHLADIČE.....	7
Chladicí most „srpek Luny“ – zahnutý	7
(NZ 40/45).....	7
Chladicí most „srpek Luny“ – zahnutý (NZ 29/32).....	8
Chladicí most – rovný (NZ 29/32)	8
DESTILAČNÍ HLAVY.....	9
Hlava pelikána – destilační hlava (NZ 40/45)	9
Hlava pelikána – destilační hlava (NZ 29/32)	10
Pelikán.....	12
Dvojitý pelikán, dvojčata.....	13
Uzavřená hlava pelikána (NZ 40/45).....	14
Uzavřená hlava pelikána (NZ 29/32).....	15
CIRKULAČNÍ ZÁTKY.....	16
Zátka cirkulační – esence	16
Zátka cirkulační – kvintesence	17
Nástavce.....	18
Vložka NZ 29/32.....	19

Informace a kontakt k objednání najdete na poslední straně.

ÚVOD

BARVITÉ DIVADLO NÁDOB STARÉ SPAGYRIE

Vzhledem k narůstajícímu zájmu o spagyrii (rostlinnou alchymii) jsme se rozhodli nabídnout kolegům-spagyrikům jako alternativu k modernímu laboratornímu sklu také historické nádoby staré spagyrie.

Tyto nádoby mají svoje kouzlo – a to jak estetické, tak praktické. Neznámí mistři spagyrie odvodili tvary těchto nádob z tvarů živočišné a lidské říše a z posvátné geometrie nebeských těles (koulí, polokoulí a hvězd). A jejich výběr nebyl vůbec nahodilý.

Na počátku, říká dávná *Genesis*, Bůh stvořil nebesa a zemi, a my, lidé, si tyto nadpomyslné pojmy představujeme jako sféry, koule. Oddělením horních Vod odemykajících Velké dílo od vod dolních rozděluje sféru vodorovnou linkou na dvě polokoule, a proto přes polokouli musí vzniknout všechny léky, které vědomě opakují celý proces stvoření... Z této ideje staré jako svět jsou odvozeny destilační pomůcky zvané „hlava pelikána“, s jejichž pomocí jsou dolní vody na určité úrovni znovu symbolicky spojeny s „Vodami horními“ a zatímco se destilát sráží na polokouli hemisféře, obnovuje v sobě původní božskou jiskru.

Většinou však není nutné opakovat celý proces stvoření. Na zemské úrovni je zdrojem stvořitelských sil stále se obnovující Luna, a proto většina starých i nových spagyriků dávala přednost výrobě esencí a kvintesencí pomocí vzduchového chladiče, „mostu“ spojujícího dočasnou bylinu s její věčnou léčivou silou, jehož tvar (začátek a konec) nese prvky lunární symboliky a který bývá nazýván „srpek Luny“. Výsledkem těchto postupů, sakralizujících spagyrika i jeho dílo, byly tajné a živoucí léky, jiskřivé esence a kvintesence. Ale i tyto preparáty je možné dále zdokonalit, pracovat s nimi tak, aby ukázaly celou svou moc.

Starí spagyrikové si uvědomovali, že to, co má uvolnit svou plnou životní sílu, musí být nejprve „zažíváno“, digerováno, neboť aby se síla preparátu ukázala celá, je nutné opatrně a nanejvýš moudře oddělit jemného od hrubého, tedy sílu od jí nesoucí látky, a v rytmu daném kosmickými procesy je znovu spojit, aby se tato síla božským způsobem projevila i zde, na zemi.

Jaké tvary by mohly pak být vhodnější pro vnitřní zdokonalení (spagyricky: zažití, digesti) hotových esencí a kvintesencí, než tvary zvířecí říše, když jsou zvířecí těla Bohem určena k zažívání a rozmnožování síly? Starí spagyrikové se rozhodli následovat tyto tvary přetavené do skla podle renesančního kánonu, a vyzkoušeli stovky různých kombinací tvarů. Jako jeden z nejvhodnějších se jim jevil „pelikán“, nádoba vytvořená podle tvaru ptáka pelikána, který je navíc dávným symbolem obětavosti, a který podle dávné legendy v době nouze krmí svá mláďata svojí vlastní krví, aby nezemřela hladem. A tak je každý rostlinný lék, který je podroben cirkulaci v „pelikánovi“, navždy nositelem obětavosti a oběti, stává se vyšším spagyrickým arkánem, obtíženým částičkou božství. Je rytmizován univerzálními zákony.

Ještě dokonalejším cirkulátorem je složitá nádoba nazývaná „dvojitý pelikán“, anebo ještě přiléhavěji „dvojčata“, odvozená svým základem z lidské říše, z tvaru objímajícího se páru. Neboť co může být vyššího než sama Láska, oběť jednoho druhému, která povznáší objímající se lidský pár až k Bohu, a spolu s jeho skleněnou analogií také povyšuje náš lék, který se ocitá na cestě lásky mimo prostor a čas.

PRAMENY

Předlohou pro výrobu skla staré spagyrie nám byly staré tisky a rukopisy, včetně nepublikovaných rukopisů Národního muzea, které nám svého času badatelsky zpřístupnil dr. Luboš Antonín (1952-2016).

Z tištěných prací nám byly vodítkem zejména spisy paracelsiánů – samotného Paracelsa, Bartolomaea Carrichtera, Alexandra von Suchten, Marca-Antonia Zimary a zvláště Leonhardta Thurneyssera zum Thurn, jehož knihy *Historia und Beschreibung Influentischer, Elementischer und Natürlicher Wirkungen, aller fremden unnd Heimischen Erdgewechssen* (1578) a *Pison* (1571) byly faktickými předlohami velké části nabízených nádob.

Druhým zdrojem ideových či ikonografických předloh jsou spisy středního a vrcholného rosekruciánství, přístupné v monumentálním výboru Merkura Lva coby *Studium chymicum*, J. P. Maiena *Odkaz bratrstva zlatého a růžového kříže* nebo dostupné v rukopisech, jako jsou *Azaharash*, *Das Buch Sabaoth* či *Zoroaster Clavis Artis* (rukopisná i tištěná verze). Ne všechny tyto spisy jsou obrazové; inspirací nám byl také text jmenovaných děl.

Třetím zdrojem předloh byly katalogy historického skla, vyráběného francouzskými a španělskými spagyriky po roce 2000, stejně jako fotografie, získané od evropských kolegů-spagyriků osobní výměnou.

Protože se v našem případě nejedná pouze o výstavní repliky historického skla, ale všechny nádoby musejí plnit svůj původní účel, byly prototypy nádob předloženy ke zhodnocení také současným českým spagyrikům (J. J., L. L., J. M., M. S.), kteří na základě svých zkušeností poupravili dílčí nedokonalosti, aby byly zachovány ideální poměry každé nádoby s ohledem na její snadné použití ve spagyrické praxi.

Zvláštní poděkování v tomto ohledu patří panu M. S., který zhotovil obrazovou dokumentaci, která sloužila jako základ pro faktickou výrobu většiny nabízeného skla.

NÁDOBY

Všechny nabízené nádoby jsou ručně vyrobené mistrem sklářem M. Z. ze skla Simax; jsou ukázkou staletého mistrovství tohoto pozoruhodného řemesla.

Sklo staré spagyrie ocení hlavně Ti praktikové, jimž jde o dosažení dokonalosti určitého léku. Praktikové, kteří usilují spíše o množství dosažené esence, dosáhnou stejného výsledku s moderními nádobami.

Nádoby staré spagyrie nejsou pro výrobu spagyrických léků nezbytné, ale podle našeho názoru dávají kvalitnější výsledky než moderní laboratorní sklo. Nabízejí člověku moderní doby, odtrženému od práce rukou, pečeť mistrovství lidské ruky a spolu s ní i otisk ruky Boží, která tajuplně tvaruje pocit posvátného v nás, když zahříváme retortu a sledujeme, jak „dech Boží“ pracuje s vodami, které zprvu nechává hluboko dole.

Katalog

První seznámení se spagyrickým sklem

Prakticky každý člověk, který se touží se spagyrií seznámit v praxi, se ptá, jaké nádoby nezbytně musí mít a jaké už jsou dalším, nadstavbovým příslušenstvím.

Bylo by tedy příhodné, abychom na počátku katalogu na tyto otázky začínajícím odpověděli; zkušenější kolegové nám jistě prominou jednoduchou formu výkladu, který tu má sloužit pouze k první smysluplné praxi.

Je třeba předeslat, že klasická spagyrie pracuje se vzduchovými chladiči, protože pro naši práci je klíčové destilovat **co nejpomaleji**, tedy mnoho hodin. A vodní chladiče až příliš snadno svádějí k tomu destilaci urychlit.

Základní aparatura

Budeme-li pracovat v domácích podmínkách, tvoří nejjednodušší zařízení spagyrické laboratoře jednoduchá destilační aparatura. Její složení je následující:

1x Erlenmeyerova baňka 3000ml se zábrusem 40/45mm,
(<https://www.thermofisher.cz/produkty/banka-kuzelova-dle-erlenmeyera-nz-45-40-3000-ml-8024>)

1x Erlenmeyerova baňka 2000ml se zábrusem 40/45mm,
(<https://www.thermofisher.cz/produkty/banka-kuzelova-dle-erlenmeyera-nz-45-40-2000-ml-8024>) – obě tyto baňky je nutné koupit v normálních laboratorních potřebách, případně objednat na uvedených odkazech. Jejich distribuci nezajišťujeme. Pracujeme-li pouze s malým množstvím tinktur a esencí, je samozřejmě vhodnější koupit menší baňky s menšími zábrusy 29/32.

1x Chladicí most „srpek Luny“ se zábrusem 40/45 – viz s. 7. Těchto mostů je lépe koupit více, aby se při případném rozbití mostu nemusela zastavit celá práce.

(Další nutné příslušenství tvoří zdroj tepla, např. elektrický plotýnkový vařič s regulací.)

Pokročilejší aparatura

Druhou variantou domácí aparatury je složitější destilační aparatura vybavená chladicí sférou (tzv. destilační hlavou), jejíž složení je následující:

1x Erlenmeyerova baňka 3000ml se zábrusem 40/45mm,
(<https://www.thermofisher.cz/produkty/banka-kuzelova-dle-erlenmeyera-nz-45-40-3000-ml-8024>)

1x Hlava pelikána – destilační hlava se zábrusem 40/45, viz s. 9.

1x Chladicí most rovný se zábrusem 29/32, viz s. 8. Těchto mostů je lépe koupit více, aby se při případném rozbití mostu nemusela zastavit celá práce.

1x Erlenmeyerova baňka 2000ml se zábrusem 40/45mm,
(<https://www.thermofisher.cz/produkty/banka-kuzelova-dle-erlenmeyera-nz-45-40-2000-ml-8024>)

(Zdroj tepla zůstává stejný jako v předchozím případě.)

Tato aparatura je mj. vhodná pro práci s olejnatými rostlinami a substancemi.

Vyzbrojení těmito informacemi můžeme přikročit k prohlížení katalogu.

CHLADIČE

Chladicí most „srpek Luny“ – zahnutý (NZ 40/45)

Zábrus: 2x NZ 40/45.

Délka: 72 cm.

Cena: 900 Kč.

Využití: Klasický jednoduchý chladicí most chlazený okolním vzduchem.

Chladicí most „srpek Luny“ – zahnutý (NZ 29/32)

Zábrus: NZ 29/32.

Délka: 72 cm.

Cena: 550 Kč.

Využití: Klasický jednoduchý chladicí most chlazený okolním vzduchem.

Chladicí most – rovný (NZ 29/32)

Zábrus: 2x NZ 29/32.

Délka: 72 cm.

Cena: 600 Kč.

Využití: Klasický jednoduchý chladicí most chlazený okolním vzduchem.

(Je možné použít i běžné vodní chladiče, pokud má laborant dostatečně pevné nervy a nezačne spěchat...)

DESTILAČNÍ HLAVY

Hlava pelikána – destilační hlava (NZ 40/45)

Zábrus: NZ 40/45, odtok destilátu NZ 29/32.

Výška: cca 18 cm.

Šířka: cca 20 cm.

Cena: 1 600 Kč.

Využití: Destilační hlava vhodná na pomalé destilaci při nízkých teplotách.

Hlava pelikána – destilační hlava (NZ 29/32)

Zábrusy: NZ 29/32.

Výška: cca 15 cm.

Šířka: cca 20 cm.

Cena: 1 400 Kč.

Využití: Destilační hlava vhodná na pomalé destilaci při nízkých teplotách.

Druhé seznámení se spagyrickým sklem

Skutečným tajemstvím staré spagyrie jsou však cirkulátory, tedy nádoby, v nichž naše esence a kvintesence dozrávají ke své dokonalosti. Podle hermetické filosofie je nejpůsobivější vždy **lék jednoduchý**, tedy takový, kdy se z mnohasložkové směsi stává tekutina jediná a tím i jedinečná. A jako je jeden Bůh na nebi, tak je jen jeden lék na zemi, v němž se zrcadlí jeho moc. Jednota je více než mnohost.

Cirkulátory jsou odvozené z dokonale účelných tvarů zvířat a lidí a pro spagyriky jsou oním nejcennějším majetkem, ve kterém přirozený lék dospívá k dokonalosti. Jsou skutečnou lampou na cestu pro ty spagyriky, kteří se rozhodli jít cestou kvality, nikoli kvantity.

Málo diskutovaným tajemstvím cirkulátorů je, že jejich kulaté tvary jsou analogické kulaté značce alchymické soli, která není náhodným grafickým znakem, ale hieroglyfem označujícím neustálou cirkulaci. Máme-li hovořit s trochou nadsázky, jsou cirkulátory jakýmiś „urychlovači solných částic“ esencí a kvintescencí, a jejich prostřednictvím z esence můžeme získat kvintescenci a z kvintesence arkánum, vyšší typ spagyrického léku.

Bez cirkulátoru vidíme slunce našeho léku vždy jen skrze mraky.

POUŽITÍ CIRKULÁTORŮ

Nádoby cirkulátorů naplníme asi do třetiny spodní nádoby, pečlivě uzavřeme zábrusovou zátkou a zátku raději pojistíme pomocí provázku. Cirkulátory používáme pouze se zdrojem mírného tepla – tekutiny, které v nich cirkulujeme, obsahují mnoho alkoholu a jejich páry jsou velmi rozpínavé. S teplem jsme vždy opatrní, aby nedošlo k výbuchu. Obecně používáme teploty do 50°C, nejčastěji kolem 40°C.

(Pro úplnost je třeba zmínit, že cirkulátory je možné používat i v silnějším ohni než je oheň mírný, ale musí být individuálně opatřeny keramickým pouzdrům a naplněny jen malým množstvím tekutiny. Toto použití je složité, rizikové, a proto ho nemůžeme doporučit nikomu jinému, než člověku s dlouholetou laboratorní praxí.)

Vůbec nejlepší je, když naplněný cirkulátor umístíme v červnu na slunečné místo k jižní stěně, tak aby ho nepřevrhla domácí zvířata, a na čas na něj úplně zapomeneme. V zimě položíme cirkulátor na jemně hřející kachlová kamna, topení apod. Člověk alchymista už se snažil, když vyráběl kvintescenci; nyní at' se činí nejvyšší alchymista, Bůh. Za měsíc zjistíme, že naše kvintesence jaksi zhoustla a pocitově činí dojem tekutého světla, které už po dvou-třech kapkách požitých v nápoji zanechává na naši nervovou soustavu dojem mohutné síly.

Ecce Donum Deil – Ejhle Dar Boží! – ovšem v úrovni spagyrické.

Cirkulátory zpravidla přicházejí ke cti v takových historických dobách, kdy je lidstvo pronásledováno „morem“ a infekce nutí spagyriky hledat účinný lék. A tak se děje i dnes, stejně jako od počátku věků.

CIRKULÁTORY

Pelikán

Zábrus: NZ 29/32.

Objem: cca 500 ml.

Výška: cca 30 cm.

Cena: 1 400 Kč bez zátky.

Využití: Cirkulace spagyrických preparátů na mírném teple. Nejlépe v létě na slunci, nebo na mírném teple kamen. Tento přístroj umí vyrobit z esence kvintesenci a z kvintesence arkánium; trvá mu to ovšem několik měsíců.

Dvojitý pelikán, dvojčata

Zábrus: NZ 29/32.

Objem: cca 500 ml (250 ml + 250 ml).

Výška: cca 30 cm.

Cena: 3 000 Kč bez zátek.

Využití: Cirkulace spagyrických preparátů na mírném teple s možností jejich smíšení prostřednictvím cirkulace. (Do jednoho pelikánu vložíme esenci a do druhého kvintesenci. Výsledkem je lék smíšený „rukou Boží“.) Nejlépe v létě na slunci, nebo na mírném teple kamen. Tento přístroj umí vyrobit ze dvou esencí kvintesenci a z kvintesence arkánium; trvá mu to ovšem několik měsíců.

Uzavřená hlava pelikána (NZ 40/45)

Zábrus: NZ 40/45.

Výška: cca 20 cm.

Cena: 1 600 Kč.

Využití: Cirkulace spagyrických preparátů. Možno nasadit na každou baňku se zábrusem NZ 40/45, tedy na jakýkoliv objem. Tento přístroj umožňuje udělat z moderní chemické nádoby, např. Erlenmeyerovy baňky, cirkulátor staré spagyrie.

Uzavřená hlava pelikána (NZ 29/32)

Zábrus: NZ 29/32.

Výška: cca 20 cm.

Cena: 1 400 Kč.

Využití: Cirkulace spagyrických preparátů. Možno nasadit na každou baňku se zábrusem NZ 29/32, tedy na jakýkoliv objem. Tento přístroj umožňuje udělat z moderní chemické nádoby, např. Erlenmeyerovy baňky, cirkulátor staré spagyrie.

CIRKULAČNÍ ZÁTKY

Zátka cirkulační – esence

Zábrus: NZ 29/32.

Cena: 350 Kč.

Vyžití: Dutá zábrusová zátka, vhodná pro trvalé uložení spagyrických esencí. (Běžné zábrusové zátky končí rovnou plochou, která esenci nepatrně rozkládá. Tato zátka končí polokoulí, která esenci udržuje.)

Zátka cirkulační – kvintesence

Zábrus: NZ 29/32.

Cena: 450 Kč.

Vyžití: Dutá zábrusová zátka, vhodná pro trvalé uložení spagyrických kvintesencí. (Běžné zábrusové zátky končí rovnou plochou, která esenci nepatrně rozkládá. Tato zátka končí špicí, která kvintesenci umožňuje novou a novou kondenzaci. Léky uložené pod touto zátkou jsou tedy stále kvalitnější. Zátka je vyrobena podle rukopisu *Das Buch Sabaoth* české proveniencí.)

DOPLŇKY

Nástavce

Zábrus: 2x NZ 40/45.

Délka: 10 cm, 20 cm, 30 cm.

Cena: 500 Kč.

Využití: Nástavce, které mohou sloužit jako krky k pelikánům či kratší chladicí mosty.

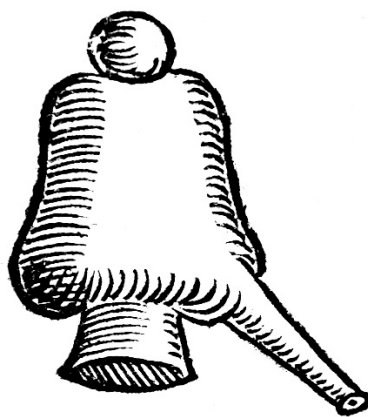
Vložka NZ 29/32

Zábrus: 2x jádro NZ 29/32.

Cena: 500 Kč.

Využití: Spojka mezi dvěma baňkami. Díky vložce lze vytvořit jednoduchý cirkulátor ze dvou baňek s kulatým dnem.

Veškeré objednávky z tohoto katalogu vyřizuje

MERI

jan.mericka@protonmail.com

(Objednací lhůty Meri sdělí na dotaz.)